ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.10.2025 г.
COM(2025) 587 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

относно първата междинна оценка на действието „Европейска столица на културата“ за периода 2020—2033 г.

{SWD(2025) 284 final}

1. Въведение

Стартирана през 1985 г. по идея на бившия гръцки министър на културата Мелина Меркури, **„Европейската столица на културата“** (наричана по-долу ЕСК) е водещо действие на Европейския съюз. Целта на инициативата е да се популяризира и отбележи богатото културно многообразие и общото наследство на Европа, като по този начин се повиши чувството на гражданите за принадлежност към едно общо културно пространство и се засили приносът на културата за дългосрочното развитие на градовете. Първоначално градовете са били определяни като „Европейски градове на културата“ от държавите членки въз основа на резолюция на министрите, отговарящи за културните въпроси, в която се признава съществената роля на градовете за формирането и разпространението на културата в Европа. След приемането на Решение № 1419/1999/ЕО (изменено с Решение № 649/2005/ЕО през 2005 г.) „Европейските градове на културата“ се превръщат в „Европейски столици на културата“ и инициативата е установена като действие на Общността. През 2006 г. е прието допълнително решение (1622/2006/ЕО), с което са допълнени правилата за подбор и мониторинг на различните европейски столици на културата. Настоящото правно основание — Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, е прието през 2014 г., за да обхване периода 2020—2033 г.

Това е първата междинна оценка на действието „Европейска столица на културата“ за периода 2020—2033 г., както се изисква в член 16, параграф 2 от решението. В нея се оценява изпълнението на действието спрямо петте критерия за оценка, установени в Насоките и инструментариума за по-добро регулиране — ефективност, ефикасност, значимост, съгласуваност и добавена стойност от ЕС, както и по-дългосрочното въздействие на интервенцията за по-добро разбиране на потенциалното наследство, свързано с домакинството на „Европейска столица на културата“. Тя също така има за цел да набележи добри практики и поуки за бъдещите ЕСК и европейските градове, които се интересуват от по-нататъшно развитие на своите културни стратегии и предлагането в областта на културата. И накрая, в оценката се посочват потенциални подобрения на действието, които да бъдат разгледани за следващата инициатива след 2033 г.

Поради въздействието на COVID-19 върху изпълнението на действието в началото на периода 2020—2033 г. беше направен избор да се включи по-широк обхват от различни ЕСК, както и градовете, носители на званието, избрани и наблюдавани съгласно разпоредбите на предишния правен инструмент. Това беше счетено за необходимо, за да се постигне по-добра перспектива за по-дългосрочното въздействие на действието.

Структура на действието

Съгласно настоящото правно основание, обхващащо периода 2020—2033 г., две държави членки имат право да бъдат домакини на действието ЕСК всяка година съгласно хронологичния ред, определен в решението. Освен това през 2022 г., 2024 г., 2028 г., 2030 г. и 2033 г. носител на званието може да бъде също град в държава от ЕАСТ/ЕИП, страна кандидатка или потенциална кандидатка (държави извън ЕС). Държавите членки управляват своята процедура за подбор на национално равнище под отговорността на съответния си орган и със съдействието на Европейската комисия. Комисията отговаря пряко за организирането на конкурсите на общо основание между градове в държави извън ЕС.

Конкурсите започват не по-късно от шест години преди годината на проявата, когато съответната държава членка (Комисията за конкурса между градове в държави извън ЕС) публикува покана за подаване на заявления. Поканата включва шестте критерия, посочени в правното основание: „принос към дългосрочната стратегия“, „европейско измерение“, „културно и творческо съдържание“, „способност за изпълнение“, „обхват“ и „управление“.

След това подборът се организира на два етапа: предварителен подбор не по-късно от пет години преди годината на проявата (градовете кандидати са сведени до списък с одобрени кандидати), последван от подбор девет месеца по-късно (препоръчва се един град за проявата). Екип от експерти разглежда офертите спрямо целите и критериите на действието. Въз основа на препоръка на екипа съответната държава членка (Комисията за държави извън ЕС) официално определя града победител.

След като той бъде определен, градът преминава през процес на мониторинг до годината на проявата. Като част от този процес Комисията свиква три заседания между града и екипа, за да направи преглед на напредъка и да даде насоки. Въз основа на препоръка на екипа в края на процеса на мониторинг Комисията решава дали да присъди паричната награда „Мелина Меркури“ на града в началото на годината на проявата. Наградата се финансира от програмата „Творческа Европа“.

Експертният екип, който отговаря за процедурите за подбор и мониторинг, се състои от не повече от 12 членове: десет се номинират периодично от институциите и органите на ЕС за мандат от три години (трима от Европейския парламент, трима от Съвета на ЕС, трима от Комисията и един от Европейския комитет на регионите), а най-много двама членове се номинират от съответната държава членка.

Предварителният подбор на европейските експерти се извършва от Комисията чрез открита покана за изразяване на интерес. Критериите за подбор на експертите са посочени в член 6 от правното основание.

Действието се управлява в рамките на Комисията чрез отдел „Творческа Европа“ на Генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“ (ГД ЕАС).

В сравнение със своя предшественик действието ЕСК, уредено с Решение № 445/2014/ЕС, внесе следните промени:

- премахване на необходимостта от потвърждаване на избраните градове на равнището на ЕС, като носителите на званието ЕСК се определят пряко от съответната държава членка;
- отваряне за страни кандидатки, потенциални кандидатки и държави от ЕАСТ/ЕИП;
- по-конкретни и надеждни критерии за подбор, с по-силен акцент върху дългосрочното въздействие на действието и европейското измерение;
- включване на съображения относно профилите на членовете на експертната група в правното основание;
- организиране на три заседания за мониторинг вместо две, като първото се провежда три години преди годината на проявата, а последното няколко месеца преди годината на проявата;
- прехвърляне на отговорността за последващата оценка от Европейската комисия на определения град;
- отлагане на изплащането на наградата „Мелина Меркури“ от два месеца преди началото на годината на проявата до началото на годината.

2. Състояние на развитие на действието

От 1985 г. насам званието е присъдено на 82 различни града във всички държави — членки на ЕС (включително Обединеното кралство до влизането в сила на Споразумението за оттегляне през 2020 г.), както и на градове в 5 държави извън ЕС: Исландия (2000 г.), Турция (2010 г.), Норвегия (2000 г., 2008 г., 2024 г.), Сърбия (2022 г.) и Северна Македония (2028 г.). Съгласно настоящото правно основание са избрани 22 града, 13 от които са били/са домакини на действието към момента на изготвяне на настоящото съобщение, а 9 са избрани и подготвят своята година на проявата.

Решение № 445/2014/ЕС беше изменено през 2017 г., за да се включат държавите от Европейската асоциация за свободна търговия, които са страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство. То беше изменено отново през 2020 г. поради пандемията от COVID-19. То предложи и на двете европейски столици на културата за 2020 г. (Риека и Голуей) възможността да удължат своята година на ЕСК до 30 април 2021 г. Освен това годината на ЕСК в Тимишоара и Елефсина беше отложена от 2021 г. за 2023 г., а годината на проявата в Нови Сад беше отложена от 2021 за 2022 г.

Предоставянето на статут на страна — кандидатка за членство в ЕС, на Украйна и Грузия през 2022 г. и 2023 г. направи и двете държави допустими за участие в конкурса, отворен за градове в държави извън ЕС, тъй като и двете държави участват и в програмата „Творческа Европа“.

3. Констатации от оценката: Успехи и предизвикателства

Ефективност

Установено е, че действието ЕСК е стимулирало по-голям брой културни дейности и разширено културно предлагане в градовете домакини, както по отношение на жанр, така и по отношение на местоположението. Като се разгледат местните оценки на ЕСК между 2013 г. и 2022 г.**, типичната година на ЕСК се състои от около 1000—1200 отделни културни дейности**. Тя също така оказа значително въздействие върху инвестициите в културни дейности и инфраструктура в градовете домакини, като бюджетите за култура на администрациите на градовете домакини често са около 5 пъти по-големи в резултат на провеждането на ЕСК. **Официалните данни за посещаемостта на ЕСК за периода 2013—2022 г. показват, че през този период около 38,5 милиона души са участвали в подкрепяни от ЕСК културни дейности** като член на публика, куратор или бенефициер по проект. Този динамизъм, наред с възможността обществеността да присъства безплатно на много прояви, е спомогнал за разширяване на типа бенефициенти, които консумират културата, и е насърчил хората, които не са активни на културния фронт, да присъстват на културни дейности. Например няколко ЕСК включваха ученици, хора в неравностойно положение (като мигранти и безработни), както и хора, живеещи в периферните квартали на градовете.

ЕСК също така е допринесла за укрепването на секторите на културата и творчеството в градовете домакини. Въпреки че част от това въздействие идва от специални проекти за изграждане на капацитет, то до голяма степен се дължи на създаването на формални и неформални културни екосистеми. ЕСК е насърчила местните заинтересовани страни да си сътрудничат при разработването и изпълнението на културни програми. Това сътрудничество, заедно с опита от управлението на голям брой културни проекти, е

спомогнало за развитието на таланти на местно равнище и за изграждането на дългосрочен секторен капацитет.

В оценката се подчертава как ЕСК успешно постига стратегическата си цел за повишаване на международната видимост на градовете домакини чрез изпълнението на силна културна програма**.** Това се илюстрира особено от увеличения брой чуждестранни посетители в градовете домакини, от разширеното международно медийно отразяване преди годината и през годината и от засиленото международно сътрудничество. Като цяло анализът от тези ЕСК, които са събрали съответни данни, показва, че **годината на ЕСК може да увеличи броя на посетителите в града домакин с около 30—40 %** (25—35 % от които идват от чужбина).

Ефикасност

Оценката установи, че в своята структура **ЕСК е икономически ефективно действие, способно да привлече публично и частно финансиране при сравнително ниски разходи за Съюза (около 3—5 милиона евро годишно)**. Анализът на бюджетите на ЕСК за периода 2013—2022 г. показва, че **действието е стимулирало колективно около 900 милиона евро финансиране за културната програма в целия ЕС**, като се вземат предвид всички средства, изразходвани от европейски, национални, регионални, местни и частни източници.

Наградата „Мелина Меркури“ (1,5 млн. евро) представлява само малка част от целия бюджет на ЕСК за градовете, носители на званието, като варира между 2 % и 7 % от общия бюджет на ЕСК. Значителна част от него идва от публични източници, като 71 % от бюджета се осигурява колективно от национално, местно и регионално финансиране. Следва обаче да се отбележи, че често съществува несъответствие между планираните и действителните бюджети, като повечето градове са изправени пред недостиг поради различни фактори, като например намалени финансови ангажименти от страна на националните правителства и непредвидени обстоятелства. Само няколко града осъществиха своите програми с първоначалните си бюджетни прогнози.

В оценката също така бяха очертани предизвикателствата, засягащи ефективността на действието, и поуките, които градовете кандидати или градовете, носители на званието, биха могли да извлекат от техния опит в ЕСК. Например времевите ограничения между етапите на предварителен и окончателен подбор представляват проблем за градовете кандидати, които понякога не могат да подобрят напълно своето заявление между двата кръга на подбор. На по-късен етап те могат да срещнат затруднения, свързани с това да се възползват от извършената работа и компетентностите, придобити по време на процеса на кандидатстване. Освен това, те могат да изпитват затруднения да разчитат на достатъчно обмен на опит и комуникация между минали, настоящи и бъдещи европейски столици на културата.

Ефикасност на процедурите за подбор и мониторинг
Съгласно настоящото правно основание процесът на подбор обхваща следните стъпки:

- Покана за подаване на заявления: най-малко 6 години преди годината на проявата.
- Краен срок за подаване на заявленията: най-малко 10 месеца след публикуването на поканата за подаване на заявления.
- Заседание за предварителен подбор и доклад: 5 години преди годината на проявата.

- Преразгледан краен срок за подаване на заявления и заседание за подбор и доклад: около 9 месеца след заседанието за предварителен подбор.
- Определяне на града: 4 години преди годината на проявата.

След подбора се провеждат три заседания за мониторинг — три години, 18 месеца и два месеца преди годината на проявата. Въпреки че заинтересованите страни, с които бяха проведени консултации, считат, че текущите процеси на подбор и мониторинг като цяло функционират добре, те също така набелязаха области, в които е необходимо подобрение:

- **График на заявленията**: Въпреки че на правителствено равнище графикът за процеса на подбор като цяло се счита за достатъчен, градовете смятат, че спазването на настоящите срокове е трудно. По-специално деветмесечният период между предварителния и окончателния подбор. Този кратък срок увеличава натиска върху градовете, особено върху по-малките гардове или тези с по-малък опит, по отношение на изграждането на международни отношения и гарантирането на ангажименти от страна на местните заинтересовани страни.
- **Заседания за мониторинг**: Някои заинтересовани страни се застъпиха за преминаване от процес на мониторинг към по-консултативна роля, при която експертите от екипа работят в тясно сътрудничество с градовете, като предлагат решения и наставничество в реално време. Това би било в съответствие с предизвикателствата, свързани с липсата на необходимите умения и изграждане на капацитет в европейските столици на културата.

Като цяло въпреки, че срокът от четири години след подбора следва да бъде достатъчно дълъг, за да могат градовете да организират проявата, този срок може да се окаже недостатъчен, когато даден град все още не е достигнал определено равнище на културна зрялост. Въпреки че това не означава непременно, че за званието не следва да се вземат предвид по-малко подготвените градове, тяхната кандидатура следва да бъде реалистично проучена и оценявана с оглед на действителния културен капацитет на града и, ако бъдат избрани, следва да се предоставят достатъчно насоки, мониторинг и възможности за изграждане на капацитет.

Заинтересованите страни отбелязаха също, че може да бъде изгубено време поради недоразумения около две ключови измерения на ЕСК: европейското измерение и наследството. Въпреки че участниците в оценката заявиха, че в крайна сметка разбират и двата термина, някои смятат, че наличието на по-ясни насоки за това какво представлява европейското измерение на практика би спестило време при етапите на кандидатстване или планиране.

Въвеждането в работата и предаването на опита на експертите от екипа представлява друга област на подобрение, като новите членове често не разполагат с подходящите инструменти за плавен преход, което води до загуба на знания и неравномерно участие. За да бъдат преодолени тези предизвикателства, действието ЕСК би могло да се възползва от разработването на структурирани процеси на въвеждане в работата и от подчертаване на консултативната роля на експертите от екипа. В по-общ план се забелязва, че наличието на по-централизирана комуникационна стратегия на равнището на ЕС би повишила видимостта на инициативата като цяло, но също така и на градовете, носители на званието, като по този начин ще им се предостави ценна подкрепа.

Съгласуваност

Действието ЕСК е пример за силна вътрешна и външна съгласуваност. Процесите на подбор и управление на града домакин съответстват добре на целите на ЕСК, а процесът на кандидатстване изисква градовете да интегрират своя проект за ЕСК в по-широка културна стратегия, като включват различни заинтересовани страни и равнища на управление. Националните заинтересовани страни са особено важни, като често гледат на ЕСК като въпрос от национално значение. Въпреки това могат да възникнат предизвикателства при балансирането на местните приоритети с европейските цели, особено по отношение на европейското измерение.

ЕСК е в съответствие с други програми на ЕС, по-специално с водещата програма на ЕС за секторите на културата и творчеството (СКТ) — „Творческа Европа“. И двете имат общи основни цели, като например засилване на културното многообразие и насърчаване на трансграничното сътрудничество. По подобен начин и двете подкрепят конкурентоспособността на СКТ в ЕС, засилват културното участие и насърчават европейската идентичност. Действието ЕСК има общи характеристики с приоритетите на ЕС в областта на екологизирането и социалното приобщаване. Съществуват възможности за подобрение по отношение на постигането на съответствие с приоритетите в областта на околната среда и външните политики на ЕС. Въпреки че градовете, носители на званието или техните региони или държави членки могат да се възползват от финансиране от ЕС, включително финансиране по линия на политиката на сближаване в областта на културата, проактивната координация между действията на ЕСК и други източници на финансиране от ЕС остава ограничена. Що се отнася до връзката с националните инициативи, в оценката бяха отбелязани полезните взаимодействия, както и някои ограничени припокривания.

Добавена стойност от ЕС

Действието ЕСК показва **ясна и значителна добавена стойност от ЕС чрез насърчаване на международното сътрудничество между културните дейци в градовете домакини и техните партньори в други държави, чрез повишаване на видимостта на европейските градове и чрез насърчаване на обща европейска културна идентичност**. С подкрепата на ЕСК градовете, особено по-малките и по-малко международно признатите такива, успешно получиха достъп до световни културни мрежи, бяха домакини на амбициозни и разнообразни културни програми и привлякоха публика и медийно внимание, до които в противен случай не биха имали достъп.

Инициативата не само доведе до стимулиране на международния туризъм и трансграничните партньорства, но и допринесе за обновяването на градската среда, за гражданската ангажираност и за укрепването на местните сектори на културата. Някои градове се открояват като убедителни примери за това как званието ЕСК може да действа като катализатор за дългосрочно развитие, културна дипломация и въплъщение на ценностите на ЕС като толерантност и мир. Като дава възможност за сътрудничество с хора на изкуството и институции както от ЕС, така и от държави извън ЕС, действието подкрепя целите на културната дипломация на ЕС и укрепва културната структура на Европа като цяло.

Въпреки това в оценката се подчертават няколко структурни ограничения, които възпрепятстват пълния потенциал на действието ЕСК. По-специално липсата на официален институционален механизъм за обмен на знания и липсата на централизирана база данни на културните оператори ограничават устойчивостта и обхвата на мрежите,

създадени през годината на проявата. Освен това въпреки че инициативата успешно насърчава европейските ценности, непоследователната политическа подкрепа и ограничената ангажираност след присъждането на званието могат да застрашат въздействието на годината на проявата. Поради това в оценката се посочва, че по-структурираната подкрепа на равнището на ЕС (в областта на комуникацията, споделянето на данни и планирането на наследството от проявата) би била от съществено значение за повишаване на ефективността и трайното влияние на действието ЕСК.

Значимост

Действието продължава да се развива успоредно със социално-икономическите промени и културния пейзаж на Европа. Въпреки че е едно от най-дългогодишните културни действия на ЕС, инициативата продължава да бъде приведена в съответствие с дългосрочните цели за развитие на градовете, по-специално при включването на културата в градоустройственото планиране и изготвянето на политики. Изискването за градовете кандидати да разработят всеобхватни културни стратегии промени начина, по който общините възприемат и използват културата, което често води до създаването или усъвършенстването на политиките в областта на културата в целия град. Тези процеси не се ограничават само до успешните носители на званието; дори градовете, които не са носители на званието, се възползват от засилени културни стратегии и подобрени рамки за планиране. Няколко примера илюстрират как процесът на кандидатстване може да стимулира разработването на регионални стратегии отвъд градското равнище.

Интегрирането на действието ЕСК в рамките на градската политика често засилва и разширява вече съществуващите мерки, като осигурява легитимност и подновен акцент върху културното развитие. Освен това процесът на кандидатстване вдъхва доверие както в политическото ръководство, така и в сектора на културата, което често води до осезаеми инвестиции в стимулираното от културата обновяване на градската среда. Тези резултати са особено важни в контекста на свиването на общинските бюджети за култура: Столиците на културата служат като водеща инициатива, която осигурява политическа ангажираност на местно равнище и предоставя солидни доказателства за социално-икономическата стойност на инвестициите в областта на културата. Последващите оценки последователно показват подсилващия ефект, като се генерират по-широки икономически и културни ползи, пропорционални на първоначалната инвестиция, които градовете използват, за да оправдаят продължаващата и засилена подкрепа за културни инициативи.

Наследството от действието остава в центъра на потенциалните въпроси относно значимостта на ЕСК. Докато някои градове са създали организации, които продължават да се възползват от наследството, много други не разполагат с подходящи механизми за дългосрочно планиране. Тъй като много от ползите от годината на проявата стават видими едва години след нейното приключване, бързото премахване на органите за изпълнение на ЕСК често води до пропуснати възможности за запазване на набраната инерция. Слабото планиране на наследството, съчетано с ограничения на данните и липса на дългосрочни рамки за оценка, подкопават способността за обхващане на пълното въздействие на инициативата. Като цяло инициативата ЕСК е спомогнала за повишаване на значението на оценяването на политиката за култура в цяла Европа. Фокус групите изтъкват нарастващия интерес към оценяването на въздействието на културата, като много европейски мрежи от градове създават специални работни направления за оценка на въздействието на културата. Това предполага, че инициативата

играе ключова роля за напредъка на практиката на оценяване на политиката за култура на местно равнище.

Друго важно измерение на значимостта на действието е потенциалът му за подкрепа на регионалното развитие чрез сътрудничество между градовете и заобикалящите ги райони. Някои примери показват как инициативата може успешно да децентрализира културните ползи и да увеличи достъпа в множество общини. Въпреки това продължават да съществуват структурни предизвикателства, особено в селските райони и по-малките общини, които може да нямат необходимия капацитет за ефективно участие.

Успоредно с това действието се адаптира, за да остане съобразено с приоритетите на политиката на ЕС, включително разширяване на допустимостта до държави извън ЕС, поставяне на по-силен акцент върху дългосрочното въздействие и насърчаване на европейското измерение. Текущите дебати относно ролята и видимостта на европейското измерение и недостатъчното представяне на екологичните и цифровите приоритети в официалните критерии за подбор обаче показват области, в които е необходимо допълнително усъвършенстване, за да се запази значимостта на инициативата в бързо променящия се политически контекст.

4. Заключения и извлечени поуки

Оценката показва, че ЕСК е успешно водещо действие на ЕС със силна разходна ефективност с много ограничено въздействие върху бюджета на ЕС. Освен това действието може да има трансформиращ ефект върху различните кандидати и избрани градове, тъй като, за да бъдат избрани за носители на званието от тях се изисква дългосрочно планиране и включване на културата в местната градска политика. Действието също така демонстрира силна съгласуваност с други действия на ЕС, по-специално „Творческа Европа“, и дава възможност за разпространение на ценностите на ЕС и на европейските професионалисти и творци в областта на културата и техните произведения в ЕС и извън него.

В първата междинна оценка на инициативата „Европейски столици на културата“ за периода 2020—2033 г. се акцентира както върху успехите, така и върху предизвикателствата, като по този начин се предоставят поуки от ключово значение за нейното бъдеще. Констатациите ще напътстват ЕСК в следващата ѝ фаза след 2033 г., като по този начин ще се гарантира трайният ѝ успех и значимостта ѝ.

По-силен акцент върху „европейското измерение“ в конкурса: „Европейското измерение“ е ключов елемент от действието ЕСК и критериите за подбор. Изглежда обаче, че въз основа на обратната информация то често не е напълно разбрано от различните заинтересовани страни. Европейската комисия би могла да проучи начини за задълбочаване на разбирането на това измерение.

Дългосрочни знания: Поради липсата на официална мрежа на ЕСК съществува риск от загуба на знания между новоизбраните и предишните градове. Комисията би могла да проучи начините за насърчаване на обмена на знания в общността на ЕСК, за да може действието да разгърне пълния си потенциал, по-специално във връзка с европейското му измерение.

Комуникация: Европейската комисия активно съобщава за официалното определяне на европейските столици на културата чрез множество канали, включително съобщения за медиите, уебсайтове и социалните медии. Понастоящем обаче от страна на Европейската комисия и на други институции в целия ЕС липсват комуникационни действия, които са

концентрирани на равнището на ЕС, с цел популяризиране на градовете, избрани за ЕСК. Това ограничава видимостта и въздействието на действието и обществената осведоменост за него. Инициативата ЕСК би имала полза от наличието на комуникационни усилия на равнището на ЕС за подкрепа и допълване на работата на градовете, носители на званието, в координация с държавите членки и с техния принос. Назначаването на посланици на ЕСК на политическо равнище би могло да подпомогне инициативата.

Данни: Наборът от показатели, предоставен от Европейската комисия на организациите, отговарящи за създаването на различните конкурси за ЕСК, следва да бъде преразгледан въз основа на резултатите и пропуските в данните, установени по време на процеса на оценка.

Експертен екип: Важно е да се гарантира, че експертният екип разполага с нужните умения и ресурси, за да изпълнява ефективно своите задачи. Комисията би могла да засили сътрудничеството с други институции, за да се гарантира, че екипът е разнообразен както по отношение на представителството, така и по отношение на експертния опит. Освен това структурираният процес на въвеждане в работата на новите членове ще спомогне да се гарантира, че те са добре подготвени и ще подпомогне плавния преход и предаването на функциите от напускащите членове.

Дългосрочно планиране: Оценката показа, че в някои градове дългосрочното въздействие на действието не достига пълния си потенциал. Комисията би могла да проучи укрепването на критерия „принос към дългосрочната стратегия“ и да засили критериите и показателите за оценка, за да насърчи по-дългосрочното въздействие в различните градове кандидати.

В заключение, оценката предоставя важна информация за напредъка и потенциала на програмата. След 40 години действието продължава да бъде значимо и високо ценено от градовете и териториите като средство за тяхното развитие чрез култура. Важно е обаче действието да се актуализира, за да се гарантира трайната му значимост в бъдеще, по-специално като се вземат предвид възникналите през последните години тенденции, като например по-големия брой по-малки градове, които са носители на званието.